

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים נפיק (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ז ניסן תשע"ז

גלו
391

סנהדרין דף פ"א. יום שב"ק פרשת תצוה (זכור) ח' אדר תשפ"ה

יום זה הוקדש לעילוי נשמת שלווחא דרבנן הרב מנחם ב"ר משה פרוש ז"ל
נלב"ע ח' אדר תש"ע

דף פ"א - ע"א

משנה. מי שנתחייב בשתי מיתות בית דין - נידון בחמורה. ואם נתחייב בשניהם קודם שבא לבית דין פשוט שנידון בחמורה, ומפרש רבא שההידוש במשנה הוא, שאף אם כבר נגמר דינו לעבירה קלה, ועבר במיתה חמורה, שאין אומרים שהוא גברא קטילא.

מקור שנידון במיתה חמורה, לרבה בר נתן - שנאמר ביחזקאל ו'הוליד בן פריץ שפך דם... כי גם אל ההרים אכל ואת אשת רעהו טימא... ואל הגילולים נשא עיניו, מי שהיה רוצח - שחייב בסייף ונגמר דינו, ואחר כך עבר באשת איש - שחייב חנק, ואחר כך עבד עבודה זרה - שחייב סקילה, ומסיים הפסוק 'דמיו בו יהיה', שמיתתו בסקילה - שחמורה מכולם. ואין לכבאר הפסוק כמו שפירש רבי נחמן בר יצחק, ואזי דין כולם בסקילה, ונבאר הפסוק שרוצח - הפירוש בן סורר ומורה שנידון על שם סופו שעומד לרצוח, אשת איש - הפירוש נערה המאורסה, וכן עבד עבודה זרה, ומיתתו בסקילה בכל העבירות, שאם כן אינו חוזר הפסוק רק במה שכתוב בתורה, ואם כך היה לו לחזור ולכתוב הכל כמשה רבינו במשנה תורה?.

דרש רב אחא ברבי חנינא: בפסוקים האלו אין לומר כפשוטו שמי שנזהר לעשות עבירות האלו הוא כצדיק גמור וחיה יחיה, ולכן צריך לדרוש, אל ההרים לא אכל - שאינו צריך לזכות אבות, ועיניו לא נשא אל גילולי בית ישראל - שלא הלך בקומה זקופה, ואת אשת רעהו לא טימא - שלא ירד לאומנות חברו, ואל אשה נדה לא יקרב - שלא נהנה מצדקה שהוא גנאי לאדם הגון, ועליו נאמר צדיק הוא חיה יהיה. בכה רבן גמליאל שאם חסר לו אחת מהם לא יחיה? וענה לו רבי עקיבא כמו 'אל תיטמאו בכל אלה' אסור גם באחת מהם, כן הוא בזה, שבאחת מאלו הוא צדיק וחיה יחיה.

עבירה שיש עליה שני מיתות - נידון בחמורה, לרבי יוסי: נידון בזיקה ראשונה שבאה עליו. והיינו לרבי יוסי תמיד נידון במה שהיה קודם, אם היה באיסור חמותו שאינה אשת איש - מיתתו בשריפה, ואם היה באיסור אשת איש - מיתתו רק בחנק משום שאין איסור חל על איסור. ואמר רבא לרב אדא בר אבהו שהגם שאמר רבי אבהו מודה רב יוסי שאיסור חל על איסור באיסור מוסיף, והרי איסור אשת איש מוסיף איסור יותר מאיסור חמותו שנאסרה על כל העולם, מכל מקום אין זה מועיל לחייב אותו במיתה של האיסור המוסיף, ורק לחייב שני חטאות בשוגג.

דף פ"א - ע"ב

משנה. מי שלקה ושנה - בית דין מכניסים אותו לכיפה ומאכילים אותו שעורים עד שכריסו מתבקעת. ומבאר רבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש שהוא בעבירה שחייב כרת והתרווה רק למלקות, שרק מקרבים את מיתתו, אבל אם עבר ושנה הרי ויתר נפשו וכונסים אותו לכיפה בפעם שלישית. ואמר רב יעקב, שהדין כך רק בשלש פעמים באותה עבירה שמפיק עצמו לעבירות, מה שאין כן בשלשה עבירות אחרות שטועם האיסורים - אין מכניסים אותו לכיפה רק מלקים פעם נוספת.

בכמה פעמים נהיה חזקה - לרבן שמעון בן גמליאל: בשלשה פעמים, לרבי: בשני פעמים. ובמשנה נראה שהחזק רשע אחרי שלקה פעמיים, ולא כרבן שמעון בן גמליאל במסכת יבמות. ומתרג' רבינא: תירוץ א שהעבירות הם מחזיקות אותו לרשע ויש כאן שלשה עבירות, ומה שנחלקו באבא שאול ורבנן אם מכניסים אותו כבר בפעם שלישית או רק בפעם רביעית,

הוא גם כן כדעת רבן שמעון בן גמליאל, אך תנא קמא סובר עבירות מחזיקות, ואבא שאול סובר מלקות מחזיקות, ולאחר המלקות בפעם השלישי היה לנו להכניסו לכיפה, אלא שאין מענישים שני דברים וכבר לקה. והקשו עליו מהתראה שאינה למלקות שיש רק שלשה עבירות ואם כן מה נחלקו שם תנא קמא ואבא שאול? ומתרג' רבינא: תירוץ ב', שאכן כולם סוברים שעבירות מחזיקות, רק נחלקו תנא קמא ואבא שאול אם צריך התראה מיוחדת לכיפה או לא.

התראה שאינה למלקות - התרו בו והרכין ראשו או שתק, לתנא קמא: מכניסים אותו לכיפה בפעם שלישית, **לאבא שאול:** מכניסים אותו לכיפה רק בפעם הרביעית.

כיפה - במלא קומתו של המוחזק ברשע, בוודאי הוא הלכה למשה מסיני אבל אמר ריש לקיש שנרמז במה שנאמר תמותת רשע (שהוחזק בכך) רעה.

'כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה' - אמר ריש לקיש, כמו חכה (שאינו במצודות ותחבולות, אלא רע וחלש, ואוחז בו דגים גדולים פתאום).

משנה. ההורג שלא בעדים - מכניסים אותו לכיפה. **א. לרב:** היינו כגון שהעידו בעדות מיוחדת זה מחלון זה מחלון אחר, שלא שייך להורגו רק כונסים אותו, מה שאין כן עד אחד הוא מוציא דיבה. **ב. לשמואל:** כגון שלא התרו בו. **ג. לאבימי:** כגון שהוכחשו העדים רק בבדיקות ולא בחקירות, שפוטרים אותו ממיתה רק מכניסים אותו לכיפה.

מאכילים אותו לחם צר ומים לחץ - הוא רק בתחילה מאכילים אותו כך כדי שיוקטן מעיו, ואחר כך מאכילים אותו שעורים שתופחים במעיו עד שכריסו נבקעת.

משנה. הגונב את הקסוה והוא כלי שרת כמו שנאמר קשות הנסך - קנאים פוגעים בו, ומרומז בכתוב 'כבלע את הקודש' - לשון גניבה, 'ומתו' (ופשטות הפסוק בלויים, שלא יסתכלו בזמן סילוק המסעות).

המקלל בקוסם, לרב יוסף: שאומר יכה קוסם את קוסמו (שמחשיב בליבו שיש כח לקלל בו). **לרבנו, או רבה בר מרי:** שמקלל חברו וגם כלפי מעלה בקוסם - קנאים פוגעים בו.

סנהדרין דף פ"ב. יום א' פרשת כי תשא ט' אדר תשפ"ה

דף פ"ב - ע"א

הבועל ארמית - קנאים פוגעים בו, ואם לא פגעו - אמר רב כהנא לרב פסוק זה שהקריאו לו בחלום, 'בגדה יהודה, ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם, כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב, ובעל בת אל נכר', 'בגדה יהודה' - זה עבודת כוכבים, 'ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם' - זה משכב זכור, 'כי חלל יהודה קדש ה' - זו זונה, 'ובעל בת אל נכר' - זה הבא על הכותית. ונאמר אחר כך 'כרת ה' לאיש אשר יעשה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה לה' צבקות', שאם הוא תלמיד חכם - לא יהיה לו ער בחכמים ועונה בתלמידים, ואם כהן הוא - לא יהיה לו בן מגיש מנחה.

הבועל ארמית - הוא כמתחתן בעבודה זרה, שנאמר עליו 'ובעל בת אל נכר'.

בראש יהויקים המלך נכתב 'זאת ועוד אחרת', שמלבד הנקמה שנעשה כמו שנאמר קבורת חמור יקבר וגו' ולא עלה לקוברו - ותמיד בצבצה ויצאה. עוד זאת - נשרפה, שהניח רבי חייא את ראשו בתיבה לכבודו, והשכינות אמרו לאשת רבי חייא שזה של אשתו ראשונה שאינו שוכחה, ושרפה.

בית חשמונאי גזרו שנענש הבא על הכותית - לרב דימי: משום נשג"א, נדה - הגם שהוא כדם בהמה, מכל מקום יש כאן מיאוס וחילול. שפחה - לכנסת ישראל הגבירה. גויה - משום לאו לא תתחתן שאסור מהתורה משום הסרת הלב - וזה גם במשמע, אבל מהתורה אסור רק בדרך חתנות ואסרו גם הבא בזנות. ואישות - ואף שאיננה באיסור אשת איש, גזרו עליה כיון שהכותים אינם מפקירים נשותיהם להיבעל לאחרים, ואסרו שלא יהא רגיל באיסור אשת איש. **לרבינן:** גזרו משום נשג"א - היינו זנות ולא איסור אישות כי הם מופקרות.

הבא להימלך בבוועל כותית - אין מורין לו. ואם פירש זמרי והרגו פינחס - היה נהרג עליו. ואם הרג זמרי לפינחס - אינו נהרג שהוא רודף.

זיאמר משה אל שופטי ישראל וגו' - שהתרגעו שבת שמעון שכולם דנים שם דיני נפשות ושותק, לקח כ"ד אלף מישראל והלך לכזבי, ואמר לה שהוא גדול ממשה, שהוא נשיא שמעון - שני לבטן, ושאל למשה שאם היא אסורה מי התיר לך בת יתרו? והרי משה נשאה קודם מתן תורה והתגיירו כולם, והתעלמה ממשה הלכה של הבוועל ארמית והוא מה שנאמר 'והמה בוכים פתח אהל מועד'.

זירא פינחס א. לרב: ראה מעשה ונזכר הלכה, שקנאים פוגעים בו, ואמר לו משה שהוא יקיימו. **ב. לשמואל:** ראה ונזכר 'אין חכמה ועצה ותבונה נגד ה', שבמקום של חילול השם שילמדו הרואים להתיר כותית - אין חולקים כבוד ורשות לרב. **ג. לרבי יצחק בשם רבי אלעזר:** ראה שבא מלאך והשחית בעם.

ויקם מתוך העדה - סנהדרין, שדנו נפשות על פעור. **ויקח רומח -** שאין מכניסים כלי זיין לבית המדרש, ונטל שננה והלך על מקלו, ואמר להם שבא לעשות צרכי, שהרי אין לוי גדול משמעון בפרישות, ואמרו בוודאי התירו הפרושים את הדבר.

דף פ"ב - ע"ב

ששה ניסים נעשו לפינחס - א. שלא פירש זמרי, **ב.** לא דיבר, **ג.** כיון בזכותו ונקבותה, **ד.** לא נשמטו, **ה.** הוגבה המשקוף, **ו.** ששבט שמעון היו טרודים במלאך שהשחית בהם.

חבטן לפני המקום, ועשה פלילות עם קונו - שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל, שטען שעל אלו יפלו כ"ד אלף שמתו במגפה. וביקשו מלאכי השרת לדחפו - ואמר להם הקב"ה שהוא קנאי בן קנאי - לוי במעשה דינה, משיב חמה בן משיב חמה - אהרן בקטורת אחרי מעשה קרח. והתחילו שבטים לבזותו, שאבי אמו יתרו פיטם עגלים לעבודה זרה, שנאמר באלעזר שלקח מבנות פוטיל מיתרו שפיטם וכו' ומיוסף שפיטם ביצר, מאבי אמו וגם מאם אמו והרג נשיא שבט מישראל? לכך יחסו הכתוב לאהרן. ואמר הקב"ה למשה שיקדים לו שלום. וראויה כפרתו שמכפרת לעולם שנאמר 'כהונת עולם' וגו' ויכפר על בני ישראל.

לרב נחמן אמר רב: מה שנאמר 'זרזיר' - זה גימטריה של מספר הבעילות של זמרי בה (תכ"ד), 'מתנים' - שהמתין לו פינחס, 'או תיש' - עד שתשש כחו, 'מלך אלקום עמו' - ולא ידע פינחס שאינו צריך להמתין שקל נקמות עמו. **לבריייתא:** בעל זמרי שישים בעילות, ונעשה הוא כביצה המוזרת, והיא כערוגה מלאה מים. אמר רב כהנא מושבה בית סאה. ותני רב יוסף קבר שלה אמה.

'כזבי בת צור' - לרב ששת: שוילנאי בת צור שמה, אלא שכיזבה באביה שאמר לה להישמע רק למשה, ושאמרה לו 'כוס בי' - שחוט אותם על ידי וזה מה שאומרים אנשים להולכת למקום יחוד בין הערבות שהיא שוילנאי, ואומרים עליה זונה בת זונה.

נקרא זמרי - שנעשה כביצה המוזרת, **'בן סלוא' -** שהסליא (לשון הערכה או חיפוש) עוונות משפחתו, **'שואל' -** שהשאל עצמו לעבירה, **'בן הכנענית' -** כמעשה כנען (שציווה לבניו על הזימה), **'ושלומיאל בן צורישדי' -** שמו.

כהן ששימש בטומאה - חייב מיתה בידי שמים כמפורש בבריייתא, ובכל זאת פירחי כהונה מוציאים אותו חוץ לבית דין ופוצעים את ראשו בגיזרין, ולא כשיטת רב ששת שאם חייב מיתה בידי שמים ינחזהו שיהרג במיתת ידי שמים. מצינו במי שלקה ושנה שבת דין מכניסים אותו לכיפה - משום שהוא באופן מלקות של כריתות שהרי הוא בן מיתה, והורגים אותו. וכן בגונב כלי שרת שקנאים פוגעים בו - משום שרמוז בפסוק 'לא יבואו לראות כבלע את הקדש'. וכן המקלל את הקוסם שהדין שקנאים פוגעים בו - משום שהוא כמקלל שאמר יכה קוסם את קוסמו. ובוועל את הכותית - קנאים פוגעים בו - משום שנאמר 'יכרת'.

דף פ"ג - ע"א

היוצק, והבולל, והפותת, המולח, המניף, המגיש, והמסדר את השולחן, המטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ - פטור.

ואין חייבים עליהם משום זרות - שלומדים מפסוק 'ועבדתם עבודה מתנה' והוא עבודה תמה וכמו הקטרה ולא שיש אחריו עוד עבודה. ואין חייבים עליהם משום טומאה - שלומדים דין טומאה מאותו פסוק של איסור זרות כמו שנאמר 'וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו', וכמו שאין חייבים בהם משום זרות אין חייבים עליהם משום טומאה. ואין חייבים עליהם משום מחוסר בגדים - שהוא כזרות. ואין חייבים עליהם משום רחוץ ידיים ורגלים - שלומדים מגזירה שווה חוקה מחוקה הנאמר במחוסר בגדים. אבל המקטיר בטומאה - חייב, **לרב ששת:** חייב מלקות משום לאו ולא מיתה, והיוצק ובלול וכו' גם איסור לאו אין, ומה שדורשים מפסוק 'קדושים יהיו ולא יחללו' הוא רק אסמכתא בעלמא, **למסקנת הגמרא:** במקטיר - חייב מיתה, ובשאר העבודות בלאו.

אלו חייבים מיתה בידי שמים - האוכל טבל, כהן טמא שאכל תרומה טהורה, זר שאכל תרומה, וגם אלו אם שימשו במקדש - זר, טמא, טבול יום, מחוסר בגדים, מחוסר כפרה, ושלא רחץ ידיים ורגלים, ושתיי יין, ופרועי ראש.

שימשו במקדש, ערל ואונן, וכן המשמש בישיבה - אינם במיתה רק באזהרה. כהן בעל מום - **לרבי:** במיתה, **לחכמים:** באזהרה.

המועל בהקדש במזיד - לרבי: במיתה, **לחכמים:** באזהרה.

מקור חיוב מיתה לאוכל טבל - שלומדים בגזירה שוה 'חילול' הנאמר בפסוק 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' [העתידים לתרום] ממה שנאמר 'חילול' בטמא האוכל תרומה. ואין לומדים ממה שנאמר 'חילול' בנותר שהוא בכרת, משום שטבל דומה לתרומה: **א.** משום שזה תרומה, וזה תרומה מעורבת בו, **ב.** משום שטבל ותרומה - אינה נוהגת בחוצה לארץ, אבל נותר - היה במדבר ובכמה בכל מקום, **ג.** שהרי תרומה נותר לטמא - על ידי טבילה, וטבל נותר - בהפרשה, אבל נותר - אין לו היתר, **ד.** בשניהם נאמר 'חילול' לשון רבים, **ה.** שניהם פירות, **ו.** פיגול ונותר אינו נוהג בהם רק בהקדש. ודומה לנותר בשני דברים: **א.** בשניהם המאכל פסול ולא האדם, **ב.** אין להם היתר במקוה. **לרבינא:** הסיבה שלומדים מתרומה ולא מנותר, לא מחמת שיש לו יותר דברים שדומים זה לזה, אלא משום שעדיף לו ללמוד חילול דברים מחילול דברים.

מקור 'כהן טמא שאכל תרומה טהורה' - שחייב מיתה, שנאמר 'ושמרו את משמרתו ולא ישאו עליו חטא' וגו'.

'כהן טמא שאכל תרומה טמאה' - פטור ממיתה, שנאמר 'מתו בו כי יחללוהו' פרט לטמאה שכבר מחולל.

דף פ"ג - ע"ב

זר שאכל תרומה - לתנא בבריייתא: חייב מיתה, **לרב:** רק לוקה, משום 'אני ה' מקדשם' מפסיק בין 'ומתו בו'... לפסוק 'וכל זר לא יאכל קדש'.

המקור זר ששימש' - שחייב מיתה, שנאמר 'וזהר הקרב יומת'.

המקור 'טמא ששימש' - שחייב מיתה, לומדים בגזירה שוה 'חילול' שנאמר בפסוק 'דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי' מפסוק הנאמר 'חילול' בטמא שאכל תרומה, ואין לומדים מ'חילול' הנאמר נותר שהוא בכרת שדומה לו: **א.** ששניהם קודש, **ב.** שניהם בפנים, **ג-ד.** שווה לעניין פיגול ונותר. ודומה לתרומה: **א-ב.** ששניהם פסול הגוף ופסול טומאה, **ג.** יש להם היתר במקוה, **ד.** ובשניהם נאמר 'חילול' לשון רבים. מכל מקום מעדיף הוא ללמוד מתרומה ולא מנותר מחמת טעם הנאמר בשניהם 'חילול' לשון רבים.

המקור 'טבול יום ששימש' - חייב מיתה, שנאמר 'קדושים יהיו לאלוקיהם ולא יחללו', ללמד על טמא ששימש הרי הוא מיותר שכבר נלמד מפסוק 'וינזרו', אלא לטבול יום ששימש ולומדים גזירה שוה 'חילול' 'חילול' מטמא שאכל תרומה שחייב מיתה.

המקור 'מחוסר בגדים ששימש' - חייב מיתה, שנאמר 'וחגרת אותם אבנט'... והיתה להם כהונה', בזמן שבגדיהם עליהם - כהונתם עליהם, אין בגדיהם עליהם - אין כהונתם עליהם, והם כזרים, זר ששימש במיתה.

המקור 'מחוסר כפרה ששימש' - חייב מיתה, שנאמר 'וכיפר עליה הכהן וטהרה' הרי שקודם כפרה היא טמאה, וטמא ששימש במיתה.

המקור 'כהן שלא רחוץ ידיים ורגלים ששימש' - חייב מיתה, שנאמר 'בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו'.

המקור 'שתיי יין ששימשו' - במיתה, שנאמר 'יין ושכר אל תשת' ולא תמותו'.

המקור 'פרועי ראש ששימשו' - במיתה, שנאמר 'ראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו', ואחר כך נאמר 'וייין לא ישתו', הוקש פרוע ראש לשתיי יין.

יום זה הוקדש לזכות אמנו אשת חיל עטרת בעלה

מרת מרים לאה בת מלכה תליט"א

להצלחה ולסייעתא דשמיא בכל העינינים לאורך ימים ושנים טובות מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

דף פ"ד - ע"א

אזהרה 'לערל שלא ישמש' - שנאמר ביחזקאל 'כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא אל מקדשי'.

אזהרה 'לאונן שלא ישמש' - שנאמר בכהן גדול אונן 'ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלוקיו', ומשמע להדיוט שלא יצא חילול. ואין ללמוד בגזירה שווה 'חילול' 'חילול' מתרומה שחייב מיתה, כיון שלא נכתב בפירושו רק נלמד מהכלל, וכל דבר הבא מהכלל אין דנים אותו בגזרה שווה.

אזהרה 'לא לשמש בשיבה' - שנאמר 'כי בו בחר ה' אלוקיך מכל שבטיך לעמוד לשרת', לעמידה בחרתי ולא לשיבה, וכשהוא יושב הוא כזר.

'כהן בעל מום ששימש' - לרבי: במיתה, שלומדים גזירה שווה 'חילול' שנאמר 'אך אל הפרכת לא יבא... ולא יחלל', מפסוק 'חילול' בטמא ששימש, ועדיף מללמוד מפסוק 'חילול' הנאמר בנותר ויהא בכרת, שהרי שניהם פסול הגוף וקודש ופנים ושייך בפניגול ונותר. לחכמים: רק באזהרה, שנאמר 'ומתו בו' ולא בבעל מום.

הזיד במעילה - לרבי: במיתה, שדרש גזירה שווה 'חטא' מפסוק 'חטא' בטמא שאכל תרומה. לחכמים: אינו אלא באזהרה, שדרשו 'ומתו בו' - ולא במעילה.

זר ששימש במקדש - א. לרבי ישמעאל: חייב מיתה בידי שמים, שלומדים 'והזר הקרב יומת' ממה שנאמר במאתיים וחמישים אנשי קורח 'כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות' שנשרפו בידי שמים, ודנים הדיוט מהדיוט ולא מנביא. ב. לרבי עקיבא: חייב סקילה, שלומדים 'והזר הקרב יומת' ממה שנאמר 'והנביא ההוא או חולם החלום ההוא יומת', כיון שהדיח אין לך הדיוט גדול מזה, ולומדים מגזירה שווה 'ומת יומת' ולא 'יומת' 'יומת'. ג. לרבי יוחנן בן נורי, ולתנא אחר בשם רבי עקיבא: חייב חנק, שדורש כרבי עקיבא, וסובר כרבי שמעון שנביא שהדיח לעבוד עבודה זרה חייב חנק, כיון שהדיח אין לך הדיוט גדול מזה.

הדרן עלך פרק אלו הן הנשרפין

דף פ"ד - ע"ב

פרק עשירי - ואלו הן הנחנקין

משנה. אלו הן הנחנקין - המכה אביו ואמו. גונב נפש מישראל ומכרו. זקן ממרא על פי בית דין. נביא השקר. המתנבא בשם עבודה זרה. הבא על אשת איש. זוממי בת כהן. בועל בת כהן.

המקור 'מכה אביו ואמו' - בחנק, שנאמר 'ומכה אביו ואמו מות יומת', ומיתה האמורה בתורה סתם היא חנק, ואין לפרש הפסוק בהורג אותם שהרי נאמר 'מכה איש ומת מות יומת' וכן נאמר 'או באיבה הכהו בידו יומת' - הרי שסתם הכאה אינה מיתה.

'כל מכה נפש' - ללמד שאפילו המית 'קטן' חייב ולא רק כשהמית 'איש'. 'מכה איש' - בא למעט נפלים ונולד לשמונה.

המכה אביו ואמו אינו חייב עד שיעשה בהם חבורה - שנאמר במכה בהמה 'נפש' ומיותר הוא שהרי בוודאי גם אם הכחישה באבנים חייב, ואם אינו ענין לבהמה תנהו לנפש אדם.

הוקש 'מכה אדם' ל'מכה בהמה' - לתנא דבי חזקיה: כמו שבבהמה אין הבדל לעניין חיוב תשלומים בין שוגג למזיד, גם באדם בשוגג פטור מתשלומים. לחולקים: מה מכה בהמה לרפואה - פטור, גם מכה אדם לרפואה - פטור. לרב מתנא: המקור שרפואה פטור הוא מ'ואהבת לרעך כמוך'.

רב - לא הניח לבנו להוציא לו קוץ, מר בריה דרבינא - לא הניח לבנו לפתוח לו מורסא - שמא יחבול בשוגג ויהא שגגת חנק, אבל בסתם אדם שאין זה רק לאו אין לחשוש.

בשבת מותר לטלטל מחט של יד כדי ליטול את הקוץ - אין לחשוש שיחבול והרי זו שגגת סקילה, שהרי מקלקל פטור, לרבי שמעון: שסובר מקלקל חייב, הרי לשיטתו מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה.

דף פ"ה - ע"א

להלקות או לנדות האב בשליחות בית דין - לרב ששת: מותר, שהרי כל אדם אסור להכות ולקלל, והותר לשליח בית דין משום כבוד שמים, וכן לאב. לרב חסדא: אסור. 'למסקנא' וכן תנא דבי רבי ישמעאל: אינו נעשה שליח, מלבד מסית שנאמר 'לא תחמול ולא תכסה עליו'.

המקור 'שאסור להלקות אחד מישראל' - שנאמר 'ארבעים יכנו לא יוסיף', ומה מי שמצוה להכותו מצוה שלא להכות יותר, כל שכן מי שאין מצוה להכותו.

המבייש את הישן ומת - חייב, משום בושת בניו.

'ונשיא בעמך לא תאור' - בעושה מעשה עמך, וכן בחטא ועשה תשובה.

אב היוצא ליהרג בבית דין, אם בנו הכהו או קיללו - חייב, אם אחר הכהו או קיללו - פטור, לרב חסדא: במסרבים בו לצאת ואינו יוצא, שאסור לבן להיות שליח בית דין, ואחר - מותר. לרב ששת: מדובר אם עשה תשובה, והבן - חייב, ואף שנגמר דינו למיתה לא גרע מהמקלל לאחר מיתה, אבל אחר - פטור, שנאמר 'בעמך' בראוי להתקיים שבעמך, ומקיישים הכאה לקללה.

דף פ"ה - ע"ב

משנה. המכה אביו ואמו - אינו חייב עד שיעשה בהם חבורה.

המקלל אב ואם לאחר מיתה - חייב. המכה אב ואם לאחר מיתה - פטור, שאינו עושה חבורה. הטעם שמקלל לאחר מיתה חייב ואינו נלמד מהכאה שפטור - לרבי יונתן: שנאמר 'אביו ואמו קילל', ומיותר הוא שאינו נצרך, אלא ללמד שחייב גם על אחד, שבכל מקום שנאמר בלי 'יחדיו' משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו. לרבי יאשיה: נצרך הפסוק ללמד שחייב גם על אחד, והמקור לאחר מיתה הוא ממה שנאמר 'מקלל אביו ואמו מות יומת'.

'איש איש כי יקלל' - לרבי יאשיה: לרבות - בת, וטומטום ואנדרוגינוס. לרבי יונתן: דיברה תורה כלשון בני אדם, ובת וטומטום ואנדרוגינוס - נלמדים ממה שנאמר 'מקלל אביו ואמו מות יומת'.

מי שאינו עושה מעשה עמך - נתמעט רק במקלל ולא במכה. ונחלקו התנאים אם מקיישים מכה למקלל, וכשם שמקלל גוי - פטור, כך גם המכה או לא. והתנא במשנה סובר שמקיישים ובשניהם פטור.

משנה. הגונב נפש מישראל - אינו חייב עד שיכניסו לרשותו וישתמש בו קודם שימכור שנאמר 'והתעמר בו'. לחכמים: גם בשימוש פחות משוה פרוטה, לרבי יהודה: דווקא שוה פרוטה.

הגונב בנו - לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: חייב, לחכמים: פטור.

הגונב אדם שחציו עבד וחציו בן חורין - לרבי יהודה: חייב, לחכמים: פטור.

איבעיא: גנב אדם והשתמש בו לשכיבה ומכרו כשישן, וכן גנב אשה מעוברת והשתמש בה והעמידה כדי להגן מרוח שהרי שהיא עבה היא מגינה ביותר, ומכר רק את העובר, איבעיא שלא הופשט האם נחשב בכך דרך עימור שחייב או לא, תיקו.

'כי ימצא איש גונב נפש מאחיו' - איש שגנב איש או אשה. 'וגונב איש' - אשה שגנבה איש. 'ומת הגנב ההוא' - אשה שגנבה אשה.

'כי ימצא איש גונב נפש מאחיו' - בין אם גנב איש או אשה, או גר או עבד משוחרר, או קטן.

הגונב עבד כנעני - פטור.

מכר לאחד מקרוביו - לרבי שמעון: פטור, שנאמר 'מאחיו' עד שיוציאנו מרשות אחיו. ותנא אחד שנה לפני רב ששת: ברייתא בספרי שחייב, והקשה לו מברייתא דרבי שמעון, שהרי סתם ספרי - רבי שמעון?.

סתם משנה - רבי מאיר. סתם תוספתא - רבי נחמיה. סתם ספרא - רבי יהודה. סתם ספרי - רבי שמעון. וכולם למדו מרבי עקיבא.

ביום נשגב זה לקבלת התפילות - 'אגרא דתעניתא
צדקתא' ותרומם זכר למחצית השקל לזיכוי הרבים
להפצת סיכומי דף היומי - 'מחודדים'

דף פ"ו - ע"א

הגונב בנו ומכרו - לחכמים: פטור, שנאמר 'ונמצא בידו', שהוא מיותר
אחרי שנאמר 'כי ימצא'. ולכן גם הרב שמכר תלמידו - פטור.

המבייש עבד כנעני - לרבי יהודה: פטור, שנאמר 'כי ינצו אנשים יחדיו
איש ואחיו', מי שיש לו אחוה יצא עבד שאין לו אחוה, לחכמים: חייב,
משום שהוא 'אחיו' במצוות.

הגונב אדם שחציו עבד וחציו בן חורין - לרבי יהודה: חייב
שמפסוק 'מאחיו' - ממעט עבדים, 'בני ישראל' - ממעט חציו עבד וחציו בן
חורין, ושוב נתמעת חציו עבד מיתור 'מבני ישראל', ואין מיעוט אחר מיעוט
אלא לרבות. לחכמים: פטור, שמפסוק 'מאחיו' אינו ממעט עבדים שהוא
אחיו במצוות, מפסוק 'בני ישראל' ומיתור 'מ' - ללמד למעט עבד, ולמעט מי
שחציו עבד וחציו בן חורין.

אזהרה לגונב נפש - שנאמר 'לא תגנוב' (שבעשרת הדברות), שדבר הלמד
מענינו הוא, והעניין אינו מדבר בממון רק בנפשות. אזהרה למוכרו -
שנאמר 'לא ימכרו ממכרת עבד'.

'לא תגנובו' - אזהרה לגונב ממון, ולא לגונב נפשות, שדבר הלמד מענינו
והעניין מדבר בממון.

דף פ"ו - ע"ב

עדי גניבה ועדי מכירה שהוזמו: 'ללשון א' - לחזקיה: אינם נהרגים,

וממילא גם הוא לא נהרג כיון שהעדות אי אתה להזימה, כשיטת רבי עקיבא
שממעט 'דבר' ולא חצי דבר. לרבי יוחנן: נהרגים, כשיטת חכמים ולומדים

'דבר' ואפילו חצי דבר. 'לרב פפא' עידי מכירה - נהרגים, שעדי גניבה
יכולים לומר שבאו רק להלקותו. עדי גניבה - לחזקיה: אינם נהרגים, משום

חצי דבר רק לוקים, לרבי יוחנן: אם הוזמו קודם שבאו עדי מכירה - אינם
נענשים כלל שאי אפשר להלקות כיון שהוא לאו שניתן למיתת בית דין,

והגם שבאו אחר כך עדי מכירה ורימזו זה לזה - רמז אין בו כלום. הוזמו אחר
שבאו עדי מכירה - נהרגים, שהגניבה היא תחילת מכירה.

עדים ראשונים של הבן סורר ומורה שהוזמו - אינם נהרגים, גם לרבי
יוחנן שיכולים לומר להלקותו באנו, כמו שמפורש בתורה 'זיסרו אותו'.

עדים אחרונים של הבן סורר ומורה שהוזמו - נהרגים, גם לחזקיה
שהראשונים יכולים לומר שבאו רק לחייב מלקות.

הגונב נפש ולא מכר - לחזקיה: לוקה. לרבי יוחנן: אינו לוקה, משום
שהוא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין.

ב' כתי עדים בעדות אחרונה של בן סורה ומורה, אחת מעידה שגנב,
ואחת מעידה שאכל - לחזקיה: אינם נהרגים, כשיטת רבי עקיבא בדבר ולא

חצי דבר, לרבי יוחנן: נהרגים, כרבנן.

המרכז העולמי להפצת סיכומי דף היומי 'מחודדים' -
שולחת בזאת לכל קוראינו היקרים, ולתורמים הנכבדים,

חג פורים כשר ושמח, והרחמן יעשה לנו ניסים כמו שעשה
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

'אכן יש מצות היום של משתה ושמחה עד דלא ידע, אבל
מצות לימוד התורה הוא כמאמר חז"ל על הפסוק ושנתם

שיהיו דברי תורה 'מחודדים' בפך שאם ישאלך אדם אל
תגמגם לו אלא תאמר לו מיד' ובזכות קבלת התורה באהבה

נזכה בקרוב לגאולה שלימה ומלכינו בראשינו, אמן.

דף פ"ז - ע"א

משנה. זקן ממרא על פי בית דין - שנאמר 'כי יפלא ממך דבר למשפט'.
שלושה בתי דינים במקדש - א. בפתח הר הבית, ב. בפתח העזרה, ג.

בלשכת הגזית. בא הזקן ובית דין שבעירו לבית דין שהם בפתח הר הבית,
ואומר כך דרשתי וכך דרשו חברי, כך לימתי וכך לימדו חברי, ובית דין

שבפתח הר הבית אומרים איך הדין, ואם אין יודעים - באים לבית דין שהם

בפתח עזרה, ואומר... ואם אינם יודעים - באים לבית דין הגדול שבלשכת
הגזית שממנו יוצא תורה לכל ישראל כנאמר 'מן המקום שהוא אשר יבחר ה'.
אם חזר הזקן לעירו ולימד כמו שהיה למד קודם - פטור, ואם הורה לעשות
- חייב.

תלמיד שלא הגיע להוראה, שהורה לעשות שלא כהוראת בית דין
הגדול - פטור, נמצא חומרו קול.

נאמר בזקן ממרא: 'כי יפלא' - במופלא שבבית דין הכתוב מדבר, ולא
בתלמיד. 'ממך' - יועץ, שנחלק בעיבור שנה. 'דבר' - שנחלק בהלכה למשה

בסיני. 'למשפט' - שנחלק בדין גזירה שוה. 'בין דם לדם' - שנחלק בדם
נדה או בדם לידה או בדם זיבה. 'בין דין לדין' - שנחלק בדיני נפשות או

בדיני ממונות או בדיני מכות. 'בין נגע לנגע' - שנחלק בנגעי אדם או בנגעי
בתים או בנגעי בגדים. 'דברי' - שנחלק בחרמים או בערכין או בהקדשות.

'ריבות' - שנחלק בהשקאת סוטה או בעריפת עגלה או טהרת מצורע.
'בשעריך' - שנחלק בלקט שכחה ופאה. 'וקמת' - מבית דין. 'ועלית' -

מלמד שבית המקדש גבוה מארץ ישראל וארץ ישראל גבוה מכל הארצות.
'אל המקום' - מלמד שהמקום [לשכת הגזית] גורם, ודווקא אם המרה שם

- חייב.

ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות - שנאמר 'אשר העלה ואשר הביא
את זרע בית ישראל מארץ צפנה ומכל הארצות אשר הדחתים שם וישבו
על אדמתם'.

מחלוקת באיזה המראה חייב זקן ממרא: א. לרבי מאיר: על דבר
שבזונו כרת, ובשגגתו חטאת, שדורש גזירה שוה 'דבר' הנאמר בפסוק 'כי

יפלא ממך דבר, מ'דבר' הנאמר בהעלם דבר של ציבור. ב. לרבי יהודה:
על דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי סופרים, שדורש 'על פי התורה

אשר ירוך' - שיהא 'תורה' וגם 'ורוך'. ג. לרבי שמעון: גם בדקדוק אחד
מדקדוקי סופרים, שנאמר 'אשר יגידו לך מן המקום ההוא' כל מה שיגידו.

יישוב הברייתא לשיטת רבי מאיר:

עיבור שנה - נחלקו אם אפשר לעבר השנה אחרי פורים, וזה גורם לאכילת
חמץ בפסח.

הלכה למשה מסיני - נחלקו בהלכה למשה מסיני שנאמרה לגבי יום
'עשירי' שיש י"א ימי נדה, אם כרבי יוחנן שהוראה בו צריכה לשמור יום

כנגד יום או כריש לקיש שאינה צריכה (ומי שבא על שומרת יום בכרת).
גזירה שוה - נחלקו אם דורשים 'הנה' 'הנה' וגם 'זמה' 'זמה', ללמד על בתו

מאנוסתו שחייב עליה כרת כמו בתו מאשתו.

דף פ"ז - ע"ב

דם נידה - נחלקו בדם ירוק, עקביא בן מהללאל: מטמא, לחכמים:
טהור. דם לידה - נחלקו אם ממעין אחד הוא, לרב: מעיין אחד הוא בימי

טומאה ובימי טהרה, ללוי: הם שני מעיינות.

דם זיבה - נחלקו כמה צריכה לשפות קודם לידה כדי שתהא זבה, לרבי
אליעזר: מעת לעת, לרבי יהושע: דווקא לילה ויום כליל שבת.

דיני ממונות - נחלקו בשנים שדנו, לשמואל: דיניהם דין, אלא שנקראים
בית דין חצוף, לרבי אבהו: אין דיניהם דין. ונפקא מיניה לעניין כרת באשת

איש - אם קידש אשה בממון שזכה, האם זה ממון וחל הקידושין, או שהם
גזל, וכן בכל ממונות דלהלן.

דיני נפשות - נחלקו במכווין להרוג את זה והרג את זה, לרבי: חייב ממון,
שדורש גזירה שוה 'ונתתה נפש תחת נפש' מ'נתינה' בדמי וולדות, לחכמים:

פטורים.

דיני מכות - נחלקו כמה דינים צריך, לרבי ישמעאל: צריך כ"ג דינים,
ואם הלוקה על פי ג' חייבים לו ממון, לחכמים: די בשלושה דינים, ואם

תפס ממון אינו שלו.

נגעי אדם - שהדין שטמא רק אם קדמה הבהרת לשער הלבן, ונחלקו בספק
מי קדם, לחכמים: טמא, ואם נכנס למקדש חייב כרת, לרבי יהושע: טהור.

נגעי בתים - נחלקו אם צריך קרן זוית, לרבי אליעזר ברבי שמעון:
אין הבית טמא עד שיראה כשני גריסים על שתי אבנים בשתי כתלים בקרן

זוית ארכו כשני גריסים ורחבו כגריס, [שנאמר 'קיר' ו'קירות'], לחכמים:
אין צריך קרן זוית, ואם נכנס לבית כזה ואחר כך למקדש חייב כרת.

נגעי בגדים - נחלקו אם פריחת הנגע בכל הבגד מטהרת, לנתן בן
אבטולמוס: טהור, שדורש קרחת וגבחת שנאמרה בבגדים מקרחת וגבחת

שנאמרה באדם, לחכמים: אינה מטהרת, ואם הכניס הבגד למקדש או
שנכנס הגונע בבגד, חייב כרת.